

ДІЛО

Відділ: Видавничий Опілків „Діла”

Переговори.

Львів, 12. жовтня 1918

Про переговори з українськими по-
ми ходить чутки в часописах і устні.
Переговорювати мають з У. П. Р. ав-
стрійські Ніаді з одного, Поляки
з другого.

австрійські Німці, котрих політична муть і далекозорість у галицькім питанні засякалася протягом півсотні літ „підбачуваним“. Полякам у всім, що тільки хотілось робити з Галичиною і з народом у ній, — сі політично безметні і боязниківі Німці австрійські та побачили, що загрожує їм політика небезпека втратити кілька міліонів земляків у королівстві Чехії, що рівчако загрожує їм господарству — так ім бодай віддається більш. Ну, тай вовні раптом пригадав собі нас Українців, котрі так довго боялися відходящого во пустині кликали за потребою поділу країв на засаді національній, і за потребою перебудови в союз вільних національно-територіальних одиниць, тай отимілився, що нечехомо мати чічого сильного з Поляками. Срічні австрійські Німці собі тепер, щіттій годині, пригадали тай розповідюкувати про якусь спільність чи єдність політичних виступів в Україні. Українці малиб тепер на спільному перед світом західних держав ступати засаду національно-територіального самоозначення, домагатися Чехії Галичини тай — і се вайцікаві дії проголошувати перед зачученою Європою наше горяче бажання, Австрія осталася і на далі, і щоб і вдалі остались...

глаза так, наче ми нагло знай-
тє в австр. Нікях союзників у
її за принципи, за які ми відаємо
ся, а проти котрих віддавна бо-
—ваші новооспеченні союзники Щож,
бутику союзників голова звичайно
ла нікого; тож і вже нема чого
відти від нових союзників, хочаб
богато собі обіцювали від їх по-
го розуму, таєту і характеру. Од-
жих вашне застереження треба при-
няти. А саме: наша політич-
об'єктивність чи кооперація з австр.
мусить бута обмежена на саму
спільну боротьбу за «асаду націо-
територіальне самоозначення на-
проти дрінцеву історичне-культу-
ральні володарства національних меншин».
Але від якою умовою не може
виступати співдіяння з австр. Нім-
анікуючи в західнім світі вра-
н无敌 ми нині, в ясний день,
відсвіжувати наші недавні ще о-
ські заявки. Ні, ся після відспіввана
за все.
якби П хто в нас фальшивим го-
наслідав перед широким світом — ни-
чи всі шануючі себе народи співа-

ють пісню зовсім інакшу, то він скомпромітувався перед світом так, як скомпромітувався юний „п'ятирічний обиба-тель“, колиб напр. у ясний день прилюдно парадував по вулицях з жінкою з півсвітка. Було б воно і компромітуюче і — що найменше — безцільне.

Для переговорів, котрі вести з нами поручило 2. с. м. кола польське своїх президентів, могли бути в українській стороні тільки одна платформа: моглиби з Поляками говорити і годитися тільки щодо цього, як забезпечити поль-

ські меншості під українською су-
вереністю по сім боці переведе-
ного лінією Сяну кордону між нашими
і ними, таї як забезпечити українські
меншості по тім боці
се лінії. Іншої форми для пере-
говорів з Поляками немає.

Коли Поляки, витверизившися від своєї мегальоманії, стануть на сю плятформу до переговорів з нами, то заощадять собі і нам богато прикостей, богато дібр, життя і крові.

Знищити українство. — Насадити Польщу.

Що творять Поляки на Холмщині

Берестя, 7. жовтня 1918.

Видаваний тут о. Михаїлом Котом ділча в тиждень "Мар" приніс у 1-му числі "цікаві" причини до чімання спосібів, якими Поніки хотіть доказати, що українська Холмщина — чисто польська земля.

Читати тим: Сяць, Г., як біженець вернувши з Московщини, зголосився в Барановичах по поземщукі до Холмщини. Переїзду тауку одержав. В Барановичах є вже польський біженецький комітет для повертаючих. Там хотіла вивідатися Г., чи пустят його до Холмщини. Якесь Польща відповіла, що ні українських учителів і священиків на Холмщину не пускають. На запит чому, відповіла: „О там таких арештують, бо на чолі кумедного поліа є написано большевік“. Всі ж таки, не вважаючи на таке відстрашуюче заохочення донині в комітеті біженців Польшу Г. пішов до Холмщини.

Через Холм і Рейзенець поїхав до Замістя, де з сусідами в с. Радотинці трачуючи переніс війною він, а перед це його батько. В Замісті зголосився до лозітового комітента полковника Юдіяна Фінера, Поляка. Цей при польському політичному урядникові Сеферовичі, Полякові, який, як хвальив, прешгував православних в Галичині, на домагання позволення відправляти в своїй церкві, відповів, що він відправляти публично богослужіння не має права. Вому позволять, привітно при виникненні дверях може, але разом з ним вихати відтам, бо можуть його стянути великі наприємності. Це саме радиці і політичний урядник ніби з чеснотою, бо він вже бачив, як неодного ще в Галичині „неприємності“ строчим. Поділовник ще додав, що вже два роки в Замісті і не бачив таї ні одного Украйнця. На запит Г.: „А щож я?“ відповів: „Е ви прізвіш!“ Г. відповів, що не тільки він таї жив ціле життя але і його батько там жив і багатко інших Українців. На се поділовник вів. Додав комідант, що і півільніша умітським санцієнкам заборонено на Холмщині правити, тому вже приїздив, але їх виделено майдан до Галичини. По такій мінай стрічі з польською урядниками не було чого дотого пребувати і по кількох дніх вернув Г. до Берестя.

В Заміті є військовий уніанський священник, про якого люди дуже добре висказуються, він потішає їх як може та вірює в них надію на кращу будущість. Крім нього є ще на Холмщині трьох уніанських священиків в Холмі, Райловіці й Томашові. До уніанського священника їздять люди і за 25 верстов. Селянина з Родочині замушували Поляки, щоби він поніс хрестину охрестити до польського ксьондза, а він вночі втік в літиню до Заміті 25 верств і там в уніанського священника охрестив.

Поляки пересвітили і перемінили на католицькі церкви (костелі) православні церкви в

поп. Знайдіте з селах 1) Кособуди, 2) Ліпськ, 3) Терешполь, 4) Св. Катер. церкву в Щебрешині, 5) Радочинці, 6) Топольчи (мають сю поєднану пересвятити 8. жовтня с. р.).

В селі Кособуди люди сильно опирилися пересвіченю церкви на костел. Там лишилось багато православних. Людей страшено вій ском і на перетворення крім польських проце- сій прийшли і підібрали

З церков повини дали і подомали Поляки іконостаси і образи, ризи подерли, ябо погано рішивали собі на убрання чи попродали Жадам і Жадівки ходить в спідницях пошатих з церковних риз і Поляки пишаються в убраний ушитих з „облаченій”.

Місцеве латинське духовенство не дуже раде цій польській роботі, а передовсім з цего їзгліду, що ім поділено парохії і вони мають менші доходи. Латинський мокртинський ксьондзе має навіть чекає „столкновеніс“ з польськими місіонарами задля цього. По найбільшій часті наїхдало на Холашину Багачко місіонарів з Кракова. Вони провадять всюди місії, виговорюють при кождій нагоді проповіді, в яких викликають страшну ворожнечу проти Українців та православних.

До Холмщини вертає з поспіднім часом ба-
гацько біженців. Через самі Берновичі іде ден-
но 1500 душ. В домі Поляки порозбирати ім-
будинки, поземнини поля та поперек попер-
рювали, щоби власнителі не пізнати свого
зайна. "По християнськи" стрічають в іх домах.
Поляки: "То вищистко не ваше, вразайце таї
навід".

Варварство є, що вони не допускають або виганяють українських священиків з Холмщини; українське населення не має у кого задовільнити своїх релігійних потреб.

Як Чехи будують свою державу.

Відень, 11. жовтня 1918.

Чеські політичні круги одержали з Парижа вістку, що розмісана у Франції чеська національна позичка на суму 500 мільйонів франків у золоті, осигнула небуваний успіх. Зголошення перезнішають 18 разів квоту, виложену до субскрипції. Крім того організація чеської держави готова вже до найменших дегтярів. Це відноситься так само до внутрішньої адміністрації, і велізниці, телеграфу, банкової системи і т. д.

